

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра цивільного права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Захист суб'єктивних цивільних прав та інтересів»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Харків 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Захист суб'єктивних цивільних прав та інтересів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 19 с.

Розробник:

Марина Володимирівна Ус,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права
(протокол № 11 від 07 травня 2025 р.)

Завідувачка кафедри – Інна Валентинівна Спасибо-Фатєєва, доктор юридичних наук, професор

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	6
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	8
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	8
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	9
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	10
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	11
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	12
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	13

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Захист суб'єктивних цивільних прав та інтересів» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 6,0	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Варіативна
Кількість модулів: 2	Галузь знань – 08 «Право»	Модуль 1. Лекції: 14 академ. год. Практичні заняття: 14 академ. год. Самостійна робота: 40 академ. год.
Загальна кількість академічних годин: 180	Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 2. Лекції: 18 академ. год. Практичні заняття: 22 академ. год. Самостійна робота: 72 академ. год.
		Види контролю знань: поточний контроль; підсумковий контроль (залік)

Метою вивчення навчальної дисципліни «Захист суб'єктивних цивільних прав та інтересів» є оволодіння здобувачем глибокими та змістовними знаннями, що дозволяють отримати максимально високі та змістовні професійні компетентності у таких сферах, як:

1) *правозастосовна діяльність* (розв'язання конкретних практичних проблем захисту цивільних прав та інтересів тощо);

2) *експертно-консультативна діяльність* (консультування щодо питань цивільно-правового захисту; здійснення правової експертизи проектів змін та доповнень цивільного законодавства, відповідних актів правозастосування та актів судового тлумачення цивільно-правових норм у сфері захисту);

3) *нормотворча діяльність* (підготовка проектів законів щодо питань, пов'язаних із застосуванням цивільно-правових норм і, зокрема, цивільно-правовим захистом);

4) *наукова діяльність* (проведення аналітичної роботи щодо вирішення окремих питань цивільно-правового захисту як у законодавстві України, так і в цивільному законодавстві інших країн; узагальнення наукових поглядів (думок) щодо відповідних проблем захисту цивільних прав та інтересів та пропозицій щодо їх вирішення, які наводяться у науковій літературі; висловлення власних міркувань, щодо проблеми, яка розглядається, тощо).

Завдання навчальної дисципліни:

- систематизоване викладення теоретичних положень (понять, категорій, принципів, підходів, тощо) щодо захисту цивільних прав та інтересів;
- навчання правильному розумінню (тлумаченню) та ефективному (обґрунтованому) застосуванню положень чинного законодавства щодо захисту цивільних прав та інтересів;
- дослідження та аналіз практики (судової, нотаріальної тощо) щодо проблем захисту суб'єктивних цивільних прав та інтересів.

2. Очікувані результати навчання

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК-1. Знання законодавства: основних положень Цивільного кодексу України, приписів інших нормативно-правових актів щодо захисту цивільних прав та інтересів. Знання та розуміння сутності захисту цивільних прав та інтересів, його форм та способів.

ПК-2. Здатність до вирішення проблем цивільно-правової кваліфікації правовідносин з метою обрання належного та ефективного способу захисту.

ПК-3. Здатність формулювати та обґрунтовувати застосування того чи іншого способу захисту в конкретній ситуації.

ПК-4. Здатність до вирішення проблемних питань захисту цивільних прав та інтересів за відсутності усталеності судової практики та відсутності єдності правових позицій, висловлених у доктрині цивільного права щодо конкретних питань цивільно-правового захисту.

ПК-7. Уміння вирішувати питання процесуального та процедурного порядку захисту цивільних прав та інтересів.

ПК-8. Уміння використовувати увесь обсяг накопичених знань цивільного законодавства, його тлумачення та положень цивільно-правової доктрини, його критично-конструктивного осмислення та оцінки і використання при вирішенні питань цивільно-правового захисту.

ПК-9. Уміння використовувати пошукові системи іноземною мовою, досліджувати нормативно-правові документи та наукові джерела доктрини цивільного права, викладені іноземною мовою щодо проблем захисту цивільних прав та інтересів.

ПК-11. Навички роботи в комп'ютерних мережах та використання відповідних пошукових систем з метою дослідження та аналізу судової практики щодо захисту цивільних прав та інтересів.

ПК-12. Уміння виявляти й використовувати джерела інформації, здійснювати моніторинг юридичного інформаційного простору (бібліографії, нормативно-правові документи, статистичні дані, web-сайти, тощо), які безпосередньо чи опосередковано стосуються захисту цивільних прав та інтересів.

ПК-14. Здатність формулювати та висловлювати обґрунтовану позицію (особисту думку) щодо актуальних питань захисту цивільних прав та інтересів.

ПК-15. Здатність до постійного удосконалення вмінь та навичок тлумачення положень цивільного законодавства щодо захисту цивільних прав та інтересів і правильного його застосування, розуміння його функцій та значення; постійного удосконалення правильного, з неухильним дотриманням правових засад, вирішення питань цивільно-правового захисту; здатність до постійного удосконалення аналізу тенденцій юридичної теорії та практики і оцінки цивільно-правової реальності з урахуванням правових принципів.

При освоєнні навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні **результати навчання**:

РНС НД – 1.1. Здатність продемонструвати знання й розуміння теорії захисту цивільних прав та інтересів, методологічних та логічних аспектів відповідного вчення у сучасному наукознавстві.

РНС НД – 1.3. Уміти аналізувати детермінанти розвитку теорії захисту цивільних прав та інтересів, її основних категорій, інструментарію, правил та методології.

РНС НД – 2.4. Мати навички аналізу методологічних аспектів взаємодії теоретичних положень щодо захисту цивільних прав учасників цивільних правовідносин та практики застосування відповідних положень цивільного законодавства.

РНС НД – 2.10. Уміти визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики щодо захисту прав учасників абсолютних правовідносин.

РНС НД – 3.11. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики щодо захисту прав та інтересів в окремих сферах цивільно-правового регулювання.

РНС НД – 3.6. Здатність продемонструвати уміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми щодо захисту цивільних прав та інтересів в окремих сферах, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення про захист суб'єктивних цивільних прав та інтересів.

Поняття права на захист. Захист та охорона. Захист та відповідальність. Об'єкти захисту. Суб'єкти права на захист. Підстави для захисту цивільних прав та інтересів. Превентивний захист. Форми захисту. Захист прав та інтересів нотаріусом. Захист цивільних прав (інтересів) Європейським судом з прав

людини. Строки цивільно-правового захисту. Підстави для відмови у захисті цивільного права (інтересу).

Судова форма захисту. Поняття та види, система способів захисту. Джерела визначення способів Обрання способу захисту. Принцип ефективності. Принцип належності. Принцип пропорційності. Сполучення позовів, конкуренція позовів. Окремі способи захисту цивільних прав та інтересів.

Цивільно-правова відповідальність: поняття (ознаки), види та значення. Форми (міри) цивільно-правової відповідальності: загальна характеристика. Підстави та умови договірної і недоговірної цивільно-правової відповідальності. Обставини, які звільняють від цивільно-правової відповідальності. Окремі форми (міри) цивільно-правової відповідальності (відшкодування збитків (майнової шкоди); компенсація моральної шкоди; стягнення неустойки).

Самозахист. Умови самозахисту. Способи самозахисту. Заходи оперативного впливу. Наслідки недотримання умов самозахисту.

Модуль 2. Захист прав та інтересів в окремих сферах цивільно-правового регулювання.

Загальні засади захисту права власності. Віндикаційний позов, негаторийний позов, їх співвідношення. Позов про зняття арешту з майна. Позов про визнання права власності. Цивільно-правовий захист у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. Захист прав учасників спільної власності.

Порушення договірних зобов'язань і його правові наслідки: загальна характеристика. Прострочення боржника та кредитора. Межі договірних регулювань цивільно-правової відповідальності. Примусове виконання договірних зобов'язань в натурі. Розірвання договору, одностороння відмова від договору. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання. Способи забезпечення виконання договірних зобов'язань в механізмі цивільно-правового захисту.

Захист житлових прав. Спори про заливку квартири. Спори щодо управління багатоквартирним житловим будинком. Спори щодо захисту прав споживачів комунальних послуг. Спори у сфері інвестування будівництва житла.

Захист окремих видів корпоративних прав. Спори, що виникають з правочинів щодо акцій, часток, паїв. Спори, пов'язані з виходом (виключенням) учасника з товариства та вступом у товариство.

Загальна характеристика захисту прав інтелектуальної власності. Захист авторських і суміжних прав. Захист прав на об'єкти промислової власності. Захист прав на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту.

Захист особистих немайнових прав фізичної особи. Захист немайнових прав юридичної особи. Цивільно-правовий захист за умов недобросовісної конкуренції та у сфері рекламної діяльності.

Захист прав в деліктних зобов'язаннях: загальна характеристика. Відшкодування шкоди, завданої воєнними діями. Особливості відшкодування моральної шкоди.

Особливості захисту в сімейних правовідносинах. Актуальні питання захисту майнових прав подружжя. Актуальні питання захисту майнових прав

батьків і дітей. Визнання шлюбу недійсним, розірвання шлюбу. Спори між батьками щодо виховання дітей. Визнання усиновлення недійсним, скасування усиновлення.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Кількість академ. годин	Самостійна робота (в академ. годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять		
1.	Захист цивільних прав та інтересів: загальні положення	Захист цивільних прав та інтересів: загальні положення	4/4	10
2.	Судова форма захисту. Система способів захисту цивільних прав та інтересів	Судова форма захисту. Система способів захисту цивільних прав та інтересів	4/4	10
3.	Цивільно-правова відповідальність	Цивільно-правова відповідальність	4/4	10
4.	Самозахист як форма захисту цивільних прав та інтересів	Самозахист як форма захисту цивільних прав та інтересів	2/2	10
5.	Захист речових прав	Захист речових прав	4/4	10
6.	Захист прав та інтересів учасників договірних правовідносин	Захист прав та інтересів учасників договірних правовідносин	2/2	8
7.	Особливості захисту прав учасників житлових правовідносин	Особливості захисту прав учасників житлових правовідносин	2/4	10

8.	Захист прав учасників корпоративних правовідносин	Захист прав учасників корпоративних правовідносин	2/2	8
9.	Захист прав інтелектуальної власності	Захист прав інтелектуальної власності	2/2	10
10.	Захист особистих немайнових прав	Захист особистих немайнових прав	2/2	8
11.	Захист прав та інтересів осіб у деліктних правовідносинах	Захист прав та інтересів осіб у деліктних правовідносинах	2/2	8
12.	Актуальні питання захисту прав та інтересів учасників сімейних правовідносин	Актуальні питання захисту прав та інтересів учасників сімейних правовідносин	2/4	10

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Кількість академ. годин	Самостійна робота (в академ. годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	Лекції/Практичні заняття	
1.	Захист цивільних прав та інтересів: загальні положення	Захист цивільних прав та інтересів: загальні положення	2/1	15
2.	Судова форма захисту. Система способів захисту цивільних прав та інтересів	Судова форма захисту. Система способів захисту цивільних прав та інтересів	2/1	15
3.	Цивільно-правова відповідальність	Цивільно-правова відповідальність	1/1	13
4.	Самозахист як форма захисту цивільних прав та	Самозахист як форма захисту цивільних прав та	1/0	11

	інтересів	інтересів		
5.	Захист речових прав	Захист речових прав	2/1	15
6.	Захист прав та інтересів учасників договірних правовідносин	Захист прав та інтересів учасників договірних правовідносин	1/0	11
7.	Особливості захисту прав учасників житлових правовідносин	Особливості захисту прав учасників житлових правовідносин	1/1	13
8.	Захист прав учасників корпоративних правовідносин	Захист прав учасників корпоративних правовідносин	1/1	11
9.	Захист прав інтелектуальної власності	Захист прав інтелектуальної власності	1/0	13
10.	Захист особистих немайнових прав	Захист особистих немайнових прав	1/1	11
11.	Захист прав та інтересів осіб у деліктних правовідносинах	Захист прав та інтересів осіб у деліктних правовідносинах	1/0	13
12.	Актуальні питання захисту прав та інтересів учасників сімейних правовідносин	Актуальні питання захисту прав та інтересів учасників сімейних правовідносин	2/1	15

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Захист суб'єктивних цивільних прав та інтересів» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань,

участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5).

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів України та зарубіжних країн;
 - підготовка до практичних (семінарських, лабораторних) занять;
 - робота над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з робочою програмою навчальної дисципліни винесені на самостійне опрацювання студентів;
 - робота над кейсами з питань прийняття й виконання нормативно-правових актів;
 - створення портфоліо за темами навчальної дисципліни та його презентація;
 - самотестування;
 - участь у конкурсах студентських наукових праць;
 - підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, тестування тощо);
 - підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези, есе тощо) та ін.
- Максимальна кількість балів за результатами самостійної роботи – 10 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль			Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1	Модуль № 3	Самостійна робота студентів у формі індивідуальної роботи	
п/з	п/з		
max 35	max 55	max 10	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.

	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти: Наукова доповідь	Max 10	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Ґрунтовно вивчена сучасна вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативні джерела, судова практика, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика. Наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота правильно структурована, має вступ (обґрунтування актуальності дослідження, постановка його мети та завдання), повно висвітлено стан наукової розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	8	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	6	Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.
	5	Робота недостатньо структурована, не має послідовності та логічності викладення матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела. Наявна незначна кількість посилань на судову та / або правозастосовну практику. Представлена робота не повністю відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.
	3	Робота недостатньо структурована, не має змістовної логічності у викладенні матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела, але не звернувся до правозастосовної практики. Представлена робота не в повній мірі відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, виконана неакуратно, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася; відсутні авторські висновки.
	Min 0	Представлена робота не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня; містить ознаки академічної недобросовісності.
Реферат	Max 5	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям

		стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	4	Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Анотування прочитаної додаткової літератури з курсу	Max 3	В роботі здійснена анотація обраних за погодженням з викладачем-науковим керівником джерел. Наведено бібліографічний опис анотованого джерела, надана характеристика його змісту, виділена головна ідея, ключові положення. Анотація містить не лише огляд прочитаного матеріалу, а й аналітичну позицію здобувача вищої освіти з приводу отриманої інформації. Здобувач продемонстрував уміння працювати з літературою, аналізувати норми чинного законодавства, використовувати наукові джерела та правозастосовну практику, робити обґрунтовані висновки. Анотація відповідає вимогам, які пред'являються до такого виду робіт. Вказуються причини обрання певної теми, джерел, робіт конкретних авторів, обґрунтовується актуальність теми, наводиться думка здобувача щодо усвідомленого матеріалу та формулюється висновок.
	2	Анотація здійснена поверхнево, містить лише огляд прочитаного матеріалу. Здобувач не продемонстрував уміння працювати з літературою, ґрунтовно аналізувати норми чинного законодавства, використовувати у необхідній кількості наукові джерела та правозастосовну практику, виокремлювати проблеми правозастосування та головну думку. Зроблені висновки не повною мірою відображають зміст анотованого матеріалу або є помилковими.
	Min 0	Анотація містить лише загальний огляд дослідженого матеріалу. Зроблені висновки не відображають його зміст, є помилковими або містять ознаки академічного плагіату.
Узагальнення правозастосовної практики	Max 10	Здобувач вищої освіти проаналізував 30-50 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення належним чином оформлено, наведені посилання на джерела інформації, містить вступ, в якому вказується на актуальність та мету роботи, змістовну частину, яка структурує процесуальні документи відповідно до правової позиції, та висновки. У висновках зроблено акцент на проблемах правозастосування, наявності розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліках і похибках у діяльності правозастосовних органів, існуванні прогалин у законодавстві, неоднаковості у тлумаченні оцінних понять тощо. Узагальнення ілюструється за допомогою презентації.

	8	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 30 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина містить просте перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках вказано на проблеми правозастосування, наявність розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліки та похибки правозастосовних органів, існування прогалин у законодавстві, неоднаковість у тлумаченні оцінних понять та ін.
	6	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 20 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не визначені проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці.
	4	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 10 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.
	2	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 5 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.
	Min 0	Відсутній аналіз обраних судових рішень або відповідних процесуальних документів, викладено лише зміст зібраних матеріалів. Узагальнення належним чином не оформлене та не структуроване; не наведені посилання на використані джерела інформації.
Есе	Max 10	Есе виконано самостійно, сумлінно та добросовісно. Містить ключову ідею, що розкривається у змісті роботи на конкретних прикладах із судової практики, прецедентах Європейського суду з прав людини, підходах науковців, але з формуванням та наведенням автором власного ставлення до досліджуваного питання.
	5	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, містить методологічні помилки, недостатнє обґрунтування досліджуваного питання.

	2	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, не відповідає стилю есе, не містить авторського висновку щодо розглядуваного питання.
	Min 0	Тема есе не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Складання термінологічного словника	10	Здобувач вищої освіти повністю виконав завдання стосовно створення заздалегідь узгодженого переліку термінів, що відображають термінологію галузі (кількох галузей) знань або лексику спеціальної сфери. Складено список термінів, пов'язаних із певною тематикою дисципліни, що вивчається, та надано їх визначення. Підготовлений словник містить не менше 15 термінів. Здобувач спирався при підготовці словника на чинне законодавство, міжнародні нормативні акти, практику Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду, а також сучасну вітчизняну та зарубіжну наукову літературу за обраною темою.
Розробка схем, таблиць, діаграм	5	Розроблено схему, таблицю, діаграму на основі комплексного аналізу чинного законодавства, узагальнення правозастосовної практики, опанування літературних джерел з навчальної дисципліни, яку вивчає здобувач вищої освіти. Належна систематизація матеріалу дозволила ґрунтовно проаналізувати взаємозв'язки, відмінності тощо. Цей вид індивідуальної роботи бажано проілюструвати презентацією, що значно підвищує її ілюстративність. Робота виконана акуратно, ретельно, ґрунтовно, самостійно.
Створення презентації	3	За допомогою програми Microsoft PowerPoint або за вибором здобувача іншого зручного програмного забезпечення підготовлено презентацію однієї з тем навчальної дисципліни, що вивчається. Подача матеріалу повинна бути динамічною, цікавою, ілюстративною, з використанням різних видів зображень. Презентація має містити не менше 10 слайдів та повністю розкривати питання.
Створення короткометражного фільму	10	Презентується фільм тривалістю не менш 2-3 хвилин аудіо-відео або відео контенту. Сюжет фільму ґрунтується єдиною метою, містить ідею, яка заздалегідь обговорена з науковим керівником. Фільм виконаний якісно, звук чіткий, є доступним для перегляду.
Написання та опублікування наукової статті	10	Наукова стаття є логічно завершеною, ґрунтовною, в ній досліджено найбільш актуальні проблеми чи певне питання, яке є важливим для поглиблення знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що ним вивчається. Стаття має науковий стиль викладу. Змістовно їй притаманні точність, зрозумілість, зв'язаність (логічна несуперечливість), цілісність, грамотність, довершеність матеріалу та його високий науковий рівень. Структурні елементи статті відповідають вимогам видання, до якого вона подається. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті видавництвом.
Написання та опублікування тез доповіді на конференції	5	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.

Залік	max 100	Відмінне володіння матеріалом дисципліни.
	min 60	Достатнє засвоєння матеріалу дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю (залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основні нормативно-правові акти:

Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 № 1952-IV в ред. Закону України від 11.02.2010 № 1878-VI. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>.

Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2020 № 2573-IX. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#n840>.

Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>.

Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.02.2010 № 2210-III. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

Про захист прав споживачів : Закон УРСР від 12.05.1991 № 1023-XII в ред. Закону України від 01.12.2005 № 3161-IV. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3161-15>.

Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 № 1805-III. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.

Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 № 1805-III. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.

Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 24.06.1991 № 1264-XII. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>.

Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>.

Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>.

Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 № 1701-IV. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>.

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом М-ва юстиції України від 22.02.2012 № 296/5. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12>.

Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів : затв. постановою КМУ від 29.06.1999 № 1172. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1172-99-%D0%BF>.

Аналіз практики застосування судами ст. 16 Цивільного кодексу України. URL : https://zib.com.ua/ua/print/88249-analiz_praktiki_zastosuvannya_sudami_st16_civilnogo_kodeksu.html.

Література:

Венедіктова І. В. Захист охоронюваних законом інтересів у цивільному праві : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 288 с.

Відповідальність у приватному праві : монографія / за заг. ред. І. Безклубова. Київ : Грамота, 2014. 416 с.

Дзера І. О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні. Київ : Юрінком Інтер, 2001. 256 с.

Дзера І. О. Санкції у цивільному праві України: проблеми теорії та судової практики : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2022. 540 с.

Дифамація : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 280 с.

Добросовісність: доктрина та судова практика : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2021. 358 с.

Жук А. В. Відновлення становища, яке існувало до порушення суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 256 с.

Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду : коментарі науковців / за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2020. 496 с.

Зловживання правом : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2021. 308 с.

Корпоративне право крізь призму судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2021. 512 с.

Корпоративні спори : коментар судової практики / за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Право, 2018. 288 с.

Корпоративні спори : правові позиції Верховного Суду та коментарі науковців / за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2019. 280 с.

Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики : монографія. Київ : Алерта, 2017. 494 с.

Мічурін Є. О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (теоретико-правовий аспект) : монографія. Харків : Юрsvіт, НДІ приват. права та підприємництва АПрН України, 2008. 482 с.

Надьон В. В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин : монографія. Харків : Право, 2017. 392 с.

Недійсність правочинів : коментар судової практики / за заг. ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Право, 2018. 264 с.

Особливості захисту суб'єктивних цивільних прав : монографія; за заг. ред. академіків НАПрН України О. Д. Крупчана та В. В. Луця. Київ : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2012. 400 с.

Охорона і захист прав та інтересів фізичних та юридичних осіб в цивільних правовідносинах / за заг. ред. Академіка НАПрН України Я. М. Шевченко. Харків : Харків юридичний, 2011. 528 с.

Позовна давність : коментар судової практики / під ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Цивілістична платформа, 2016. 148 с.

Потапенко А. В. Визначення судом ефективного способу захисту приватного права та інтересу, який не суперечить закону : монографія / за наук. ред. І. Е. Берестової. Київ : НДІ приватного права і підприємництва ім. ак. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2022. 248 с.

Правові позиції Верховного Суду у цивільних, господарських та адміністративних справах : практ. посіб. / за ред. В. В. Комарова, Д. Д. Луспеника. Харків : Право, 2019. 872 с.

Право власності: способи захисту крізь призму судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2023. 616 с.

Право на забуття : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 172 с.

Правомірні очікування : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2020. 250 с.

Приватноправові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб : колективна монографія / За наук. ред. В. Л. Яроцького. Харків : Юрайт, 2013. 272 с.

Пучковська І. Й. Неустойка, порука, гарантія, завдаток, застава та притримання – способи захисту прав кредитора : Навчальний посібник Х. : Видавництво «ФІНН», 2013. 144 с.

Ромащенко І. О. Зміна та припинення цивільних правовідносин як способи захисту цивільних прав : монографія. Київ : Алерта, 2016. 242 с.

Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : монографія. Київ : КНТ, 2008. 626 с.

Строки. Позовна давність : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 240 с.

Ус М. В. Колізії суб'єктивних цивільних прав : монографія. Харків : Право, 2014 р. 224 с.

Харьковская цивилистическая школа: защита субъективных гражданских прав и интересов / под. ред. И.В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2014. 672 с.

Цивільний кодекс України : науково-практичний коментар. Т. 1 : Загальні положення. Особи / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Екус, 2020. 928 с.

Інтернет-ресурси:

<https://court.gov.ua/> – Судова влада України

<https://ccu.gov.ua/index.php> – Конституційний Суд України

<https://supreme.court.gov.ua/supreme> – Верховний Суд

<https://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень

[https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/ukr#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]}) – Європейський суд з прав людини

СЕНМК:

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного права. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/102-kafedra-czivilnogo-prava-1.html>